

Fremsat den 20. november 2019 af Trine Torp (SF), Pia Olsen Dyhr (SF) og Jacob Mark (SF)

Forslag til folketingsbeslutning
om inkorporering af FN's børnekonvention i dansk ret

Folketinget pålægger regeringen inden udgangen af folketingsåret at fremsætte lovforslag om inkorporering af FN's konvention om barnets rettigheder i dansk ret.

Bemærkninger til forslaget

Beslutningsforslaget er en redigeret genfremsættelse af beslutningsforslag nr. B 45 om inkorporering af FN's børnekonvention i dansk ret, folketingsåret 2018-19, 1. samling. Der henvises til folketingstidende.dk, Folketingstidende 2018-19, 1. samling, tillæg A, B 45 som fremsat, tillæg B, betænkning over B 45, og tillæg F, møde 49, kl. 13.53 og møde 69, kl. 15.12.

Baggrund

Danmark har ratificeret FN's konvention af 20. november 1989 om barnets rettigheder, også kaldet børnekonventionen. Danmark har derfor siden den 18. august 1991, hvor Folketinget vedtog ratifikationen, anerkendt og været forpligtet til at overholde konventionen. Men selv om Folketinget hen over årene har fulgt op på ratifikationen og vedtaget en række gode børnepolitiske initiativer, er en fuldstændig inkorporering af konventionen i dansk ret fortsat vigtig.

For det første vil en inkorporering sikre en større forpligtelse til at tage højde for børns rettigheder. Det vil give børn flere formelle juridiske rettigheder, fordi børn, forældre og værgere vil kunne rejse sager om brud på børns grundlæggende rettigheder mere direkte over for domstolene her i Danmark. Børnekonventionen vil med sine principper give børneperspektivet en central og afgørende plads i dansk lovgivning, og det vil medføre en tydeliggørelse af barnets tarv hos domstolene. En inkorporering vil medføre en belysning af eventuelle huller i lovgivningen, hvor børn ikke er tilstrækkeligt beskyttet i dag, og samtidig også fremadrettet kunne lægge nogle fornuftige rammer for, hvilken lovgivning Folketinget kan vedtage i forhold til børn og unge.

For det andet vil en inkorporering sende et positivt signal om, at Danmark vil styrke børns rettigheder på lige fod med de andre nordiske lande. Finland, Norge og Island har allerede inkorporeret børnekonventionen, og Sverige er ved at afslutte processen, som fører til en inkorporering af konventionen i svensk ret fra 2020. Med inkorporeringen har vores nordiske naboer tydeliggjort, forpligtet sig til og taget højde for børns rettigheder i national lovgivning.

For det tredje vil en inkorporering have en stor symbolsk betydning nationalt og internationalt af den simple, men barske årsag, at børns rettigheder fortsat undertrykkes. I mange lande overalt på kloden kæmper man fortsat for børns ret til uddannelse, social sikkerhed, sundhed og en rimelig levestandard – og for at sikre, at børn bliver hørt og deres synspunkter respekteret. Derfor er det ikke uden signalværdi, hvis Danmark går hele vejen og inkorporerer konventionen i dansk ret.

Disse forhold er senest beskrevet i den betænkning, som Udvalget om inkorporering mv. inden for menneskeretsområdet (Menneskeretsudvalget) afleverede i 2014 (»Betænkning nr. 1546 om inkorporering mv. inden for menneskeretsområdet«, afgivet af Udvalget for inkorporering mv. inden for menneskeretsområdet, Justitsministeriet, 2014). Udvalget blev nedsat af den tidligere S-SF-RV-regering den 21.

december 2012 og havde bl.a. til opgave at vurdere, om menneskerettighedskonventioner, herunder børnekonventionen, var egnet til at blive inkorporeret i dansk ret. Udvalgets formand var højesteretsdommer Hanne Schmidt, og udvalget var herudover sammensat af 14 medlemmer med stor juridisk og faglig ekspertise, der bl.a. var indstillet af Dommerforeningen, Advokatrådet, Institut for Menneskerettigheder, Red Barnet, Børnerådet, en række ministerier m.fl.

Af udvalgets betænkning fremgår det, at 6 af udvalgets 15 medlemmer anbefalede en inkorporering af børnekonventionen i dansk ret. 4 medlemmer havde en række forbehold, som gjorde, at de ikke umiddelbart kunne anbefale en inkorporering, mens de sidste 5 medlemmer, som var udpeget af regeringen, ikke ønskede at tage stilling til spørgsmålet (»Betænkning nr. 1546«, side 9-13).

De væsentligste argumenter for en inkorporering var ifølge udvalget dels det forhold, at en inkorporering vil tydeliggøre muligheden for, at private borgere kan påberåbe sig konventionen ved de danske domstole, dels det forhold, at en inkorporering vil skabe en større bevidsthed og opmærksomhed omkring konventionen. Udvalget påpegede på den baggrund, at en inkorporering af børnekonventionen i dansk ret må forventes at styrke børns retsstilling: »De nævnte hensyn indebærer alle efter udvalgets opfattelse en styrkelse af børns rettigheder på de retsområder, som FN-konventionen omfatter, i det omfang konventionens bestemmelser kan håndhæves ved domstolene. Dette taler efter udvalgets opfattelse for en inkorporering.« (»Betænkning nr. 1546«, side 214).

Udvalget påpegede samtidig, at børnekonventionen indeholder en række vagt og generelt formulerede bestemmelser, og at dette bør tages i betragtning ved en eventuel inkorporering. Dette kunne være et argument imod en inkorporering, da en inkorporering dermed kan indebære en risiko for, at domstolene kommer til at træffe afgørelser, som det traditionelt set tilfalder Folketinget og regeringen at træffe. Ifølge Børnerådet er det dog helt nødvendigt, at konventionen indeholder mere generelt formulerede bestemmelser, idet konventionen skal kunne tilpasses og efterleves i alle 196 medlemslande.

Forslagsstillerne finder, at udvalgets betænkning adresserede de bekymringer om suverænitetsafgivelse, der blev rejst under førstebehandlingen af B 45 i foråret 2019. Bekymringerne omhandlede bl.a. forskydning af magtkompetencen mellem lovgiver og domstole. Af udvalgets betænkning fremgår det, at »... domstolene og andre retsanvendende myndigheder hidtil har udvist – og fremover må antages at ville udvise – tilbageholdenhed over for at træffe sådanne afgørelser« (»Betænkning nr. 1546«, side 216). Forslagsstillerne finder således, at dette på den anden side taler for, at konventionen som helhed kan anses som egnet til at blive inkorporeret i dansk ret. Forslagsstillerne mener derfor ikke, at der er et konfliktpotentiale forbundet med domstolenes

kompetence ved inkorporering af børnekonventionen i dansk ret.

Udvalget bemærkede ligeledes, at FN's Børnekomité ved flere lejligheder har opfordret Danmark til at inkorporere børnekonventionen i dansk ret, og at der set i det lys vil være en positiv signalværdi forbundet med at inkorporere konventionen i dansk ret over for omverdenen (»Betænkning nr. 1546«, side 216).

De 6 medlemmer af udvalget, som entydigt talte for en inkorporering af børnekonventionen i dansk ret, fremhævede samtidig, at børnekonventionen og handicapkonventionen er særlig væsentlige, idet en inkorporering af disse konventioner ifølge medlemmerne vil have en helt særlig og praktisk betydning for de persongrupper, de omfatter: »Disse to konventioner har stor betydning for beskyttelsen af de to persongrupper, der i praksis er i særlig risiko for at blive udsat for indgreb og overgreb. Det er desuden inden for disse to konventioners anvendelsesområde, at der efter vores vurdering i praksis er længst vej til overholdelsen af internationale menneskerettigheder. FN's konvention om barnets rettigheder og FN's konvention om rettigheder for personer med handicap bør stå i centrum for den politiske og praktiske op-

mærksomhed, såfremt inkorporering skal have mærkbar praktisk betydning for borgerne i Danmark.« (»Betænkning nr. 1546«, side 258).

Forslagsstillerne finder, at der på baggrund af det nævnte er tungtvejende argumenter for en inkorporering af børnekonventionen i dansk ret. Forslagsstillerne mener, at en inkorporering af en international konvention i dansk ret altid bør ske med grundighed og med øje for potentielle risici. Forslagsstillerne er af den overbevisning, at fordelene langt overstiger potentielle ulemper, når det handler om en inkorporering af FN's konvention om barnets rettigheder i dansk ret.

En inkorporering af børnekonventionen i dansk ret vil betyde en styrkelse af børns rettigheder, og derfor bør der også være bred opbakning til at igangsætte en proces, der understøtter dette formål. Barnets tarv og børns sikkerhed er en politisk kernesag, som alle bør være i stand til at slutte op om.

Da konsekvensen primært vil være en tydeliggørelse af eksisterende regler og muligheder for at klage, vurderes de økonomiske konsekvenser at være begrænsede.

Skriftlig fremsættelse

Trine Torp (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om inkorporering af FN's børnekonvention i dansk ret.

(Beslutningsforslag nr. B 39)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.